

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในครั้งนี้ได้แบ่งช่วงการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงแรกจะศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในปี พ.ศ. 2533 – พ.ศ. 2539 โดยใช้ข้อมูลรายปี และช่วงที่ 2 จะศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2544 โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาส ในช่วงแรกมีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมดจำนวน 15 ธนาคาร และในช่วงที่ 2 มีธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 13 ธนาคาร ส่วนการศึกษารูานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย จะศึกษาทางการเงินโดยใช้งบดุล และงบกำไรขาดทุนในปี 2545 มาวิเคราะห์อัตราส่วน การศึกษาทั้ง 2 ลักษณะ จะแบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยจะแบ่งผลการศึกษาออกเป็น (1) ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย (2) รูานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย

5.1 ผลการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทั้ง 2 ช่วง คือช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 และช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2544 ซึ่งเป็นการศึกษาถึงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร ตัวแปรตามที่ใช้ในสมการคือ อัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ ส่วนตัวแปรอิสระที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ประกอบด้วยอัตราส่วน 4 ประเภท คือ อัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนการระจุกตัวของเงินฝาก จากการศึกษาของกรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ พบว่าในช่วงปี 2533 – 2539 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่กับตัวแปรอิสระต่าง ๆ ของสมการถดถอยปรากฏว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้ร้อยละ 58.80 (ตารางที่ 5.1) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.3$ สำหรับในช่วงปี 2540 – 2544 ตัวแปรอิสระต่าง ๆ ของสมการถดถอย สามารถอธิบายผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้ร้อยละ 27.20 (ตารางที่ 5.2) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.1$ สำหรับกรณีของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง ในช่วงปี 2533 – 2539 พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางได้ร้อยละ 92.00

โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.01$ (ตารางที่ 5.1) ส่วนในช่วงปี 2540 – 2544 จากการศึกษาของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการถดถอยสามารถอธิบายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคืออัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้ร้อยละ 31.70 (ตารางที่ 5.2) และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.1$ กรณีของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก จากการศึกษาในช่วงปี 2533 – 2539 พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการถดถอยสามารถอธิบายผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระคืออัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้ร้อยละ 85.10 (ตารางที่ 5.1) และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.1$ ในช่วงปี 2540 – 2544 จากการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระของสมการถดถอยของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคือกำไรต่อสินทรัพย์ได้เพียงร้อยละ 4.10 (ตารางที่ 5.2) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.4$ (ตารางที่ 5.2) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในช่วงปี 2540-2544 ข้อมูลของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีความผันผวนสูง ซึ่งสังเกตได้จากการในช่วงเวลาดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่ประสบภาวะขาดทุน กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และขนาดกลางมีเงินกองทุนที่ลดลงแต่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก กลับมีเงินกองทุนที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการการเพิ่มทุนได้จากผู้ลงทุนชาวต่างชาติ ทำให้ข้อมูลเกิดความผันผวนเกิดขึ้น ต่อไปจะเป็นการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 4 กรณี ว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์หรือตัวแปรตามในแต่ละกรณีโดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1.1 อัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ (L/A)

ผลการศึกษาสัดส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ทั้ง 2 ช่วงเวลา คือช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 และช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2544 ให้ผลการศึกษาที่ไม่ค่อยดีนัก ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 ทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยและกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ สัดส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ไม่สามารถอธิบายถึงผลการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้ (ตารางที่ 5.1) โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบให้เครื่องหมายเป็นบวก ซึ่งตรงกับความคาดหวัง ยกเว้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่ให้เครื่องหมายเป็นลบ ซึ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวัง ทั้งนี้สาเหตุที่สัดส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ไม่สามารถอธิบายผลการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ได้ อาจเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของข้อมูล คือในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 ธนาคารพาณิชย์มักจะไม่กันสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามความเป็นจริง โดยมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีเพื่อไม่ให้กระทบต่อฐานะของธนาคาร จึงทำให้มีการปิดบังสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ธนาคารยังนับรวมในยอดสินเชื่อโดยไม่ยอมตัดเป็นหนี้สูญ ทำให้การวิเคราะห์สมการถดถอยในช่วงดังกล่าวไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2544 จากการศึกษาพบว่า มีเพียงกรณีธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งระบบที่สามารถอธิบายผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ (ตารางที่ 5.2) โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สัดส่วนเงินให้กู้ยืมต่อสินทรัพย์ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยและกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ให้เครื่องหมายเป็นลบ ซึ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวัง ทั้งนี้เนื่องมาจากในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2540 – 2544 ระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศเกิดวิกฤตการณ์สถาบันการเงิน ทุกธนาคารพาณิชย์ประสบภาวะ การขาดทุน จึงเป็นผลให้สัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์เกิดการติดลบ จึงเป็นผลให้ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกกลุ่มและกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบมีเครื่องหมายที่ตรงกันข้ามกับความคาดหวัง

5.1.2 อัตราส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์ (D_rA)

ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 จากการศึกษาพบว่าสัดส่วนของเงินฝากต่อสินทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกกลุ่มให้ค่าสัมประสิทธิ์เป็นไปตามที่คาดหวัง คือให้เครื่องหมายเป็นลบ ยกเว้นกรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางเท่านั้นที่สัดส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.1$ (ตารางที่ 5.1) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการแข่งขันหาเงินฝากกันสูง โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในการจูงใจให้ผู้ฝากมาฝากเงินกับธนาคาร ซึ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางให้ดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์อื่น จึงทำให้สัดส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2544 จากการศึกษาพบว่า ทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยและกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบให้ค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายเป็นลบ ซึ่งตรงกับความคาดหวัง ยกเว้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ซึ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวัง โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.1$ และกรณีธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ (ตารางที่ 5.2) การที่สัดส่วนเงินฝากต่อสินทรัพย์มีสัดส่วนที่สูงขึ้นจะสะท้อนถึงต้นทุนดอกเบี้ยที่สูงขึ้นของธนาคารพาณิชย์ไทย อันส่งผลถึงความสามารถในการทำกำไรลดลง

5.1.3 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ (C_{RA})

ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 จากการศึกษาพบว่าสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางเท่านั้นที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$ และมีเพียงกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กเท่านั้นที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์เป็นไปตามที่คาดหวังคือให้เครื่องหมายเป็นบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 5.1) ทั้งนี้ อาจเกิดจากข้อจำกัดทางด้านจำนวนตัวอย่างของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ส่วนในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2540 – 2544 จากการศึกษาพบว่าสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และขนาดกลางเท่านั้นที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.1$ โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางอธิบายการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อสินทรัพย์เป็นไปตามที่คาดหวังคือให้เครื่องหมายเป็นบวก แต่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายเป็นลบ (ตารางที่ 5.2) ทั้งนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2540 -2544 เป็นช่วงที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยประสบภาวะขาดทุนจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้เงินกองทุนของทุกธนาคารพาณิชย์ไทยลดต่ำลง โดยสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ก็มีเครื่องหมายเป็นลบ

5.1.4 อัตราส่วนการกระจุกตัวของเงินฝาก (C_{RR})

จากผลการศึกษาพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2539 กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กให้ผลการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามคาดหวัง คือให้เครื่องหมายเป็นลบ โดยทั้ง 2 กลุ่มไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะอธิบายได้ว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่จะระดมเงินฝากจากภายนอกประเทศที่มีต้นทุนดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า จึงสูญเสียส่วนแบ่งตลาด ซึ่งในที่นี้ใช้เงินฝากเป็นตัวแปรตัวแทนของอำนาจทางการตลาด โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มักนิยมหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกประเทศมากกว่า เพราะมีต้นทุนดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าเงินทุนในประเทศ ในขณะที่กลุ่มธนาคารขนาดเล็กมักเสียโอกาสในการระดมเงินฝาก เพราะมีจำนวนสาขาที่น้อยกว่า สำหรับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางให้ผลการศึกษาที่เป็นไปตามคาดหวัง คือให้เครื่องหมายเป็นบวก และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.05$ (ตารางที่ 5.1) ที่เป็นเช่นนี้อาจจะอธิบายได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สูงกว่าธนาคารอื่น และมีความมั่นคงกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก จึงทำให้เงินฝากไหลมาฝากในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางเป็นจำนวนมาก

ส่วนผลการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2540 -2544 พบว่า ทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย ให้ผลการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง คือให้เครื่องหมายเป็นลบ โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.10$ (ตารางที่ 5.2) แต่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ไม่มีระดับนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะอธิบายได้ว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมีผลประกอบการขาดทุนทั้งระบบ ส่งผลทำให้ผลการศึกษาออกมาไม่เป็นไปตามความคาดหวัง แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาที่พอจะเข้าใจได้ว่าการที่มีส่วนแบ่งตลาดทางด้านเงินฝากสูง จะแสดงถึงอำนาจทางการตลาดที่สูงขึ้นตามไปด้วย

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a flame-like symbol above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. There are also decorative floral motifs on the sides of the circle.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 5.1 ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2533 - 2539

รายการ	$L_{it}A$	$D_{it}A$	$C_{it}A$	$C_{it}R$	Adj-R ²	F
กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่	0.0406 (0.284)	-0.0351 (-0.221)	0.01829 (0.044)	-0.126 (-0.340)	0.588	3.143
กลุ่มธนาคารขนาดกลาง	-0.133 (-1.602)	-0.229 (-3.256)	-0.842 (-7.875)	0.757 (6.802)	0.92	18.239
กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก	0.04438 (1.106)	0.03110 (0.377)	0.281 (1.035)	-0.416 (-0.824)	0.851	9.548
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.140 (0.985)	-0.0782 (-0.437)	-0.0350 (-0.162)	-	-0.234	0.20

ที่มา : จากการศึกษา

- หมายเหตุ : 1) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่
 2) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
 3) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก
 4) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ
 5) ค่าในวงเล็บคือค่า t - ratio

ตารางที่ 5.2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544

รายการ	$L_{it}A$	$D_{it}A$	$C_{it}A$	$C_{it}R$	Adj - R^2	F
กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่	-0.0914 (-1.549)	-0.112 (-1.070)	-0.428 (-2.015)	-0.282 (-1.728)	0.272	2.778
กลุ่มธนาคารขนาดกลาง	-0.0814 (-1.115)	0.03899 (0.379)	0.447 (1.853)	-0.0980 (-0.255)	0.317	3.206
กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก	-0.169 (-1.410)	-0.166 (-1.746)	-0.0514 (-0.177)	-0.343 (-0.424)	0.041	1.201
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	-0.157 (-2.713)	-0.189 (-2.151)	-0.0851 (-0.335)	-	0.207	2.654

ที่มา : จากการค้าคำนวณ

หมายเหตุ : 1) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่
 2) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง
 3) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก
 4) กรณีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ตัวแปรตามคือสัดส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ
 5) ค่าในวงเล็บคือค่า t - ratio

5.2 ผลการศึกษาฐานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย

การศึกษาระยะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี พ.ศ. 2545 โดยอาศัยงบการเงินของธนาคารพาณิชย์มาทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (financial ratio) เพื่อที่จะใช้ประเมินฐานะและความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย หลังจากจากที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2540 ระบบธนาคารพาณิชย์ได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยทางการยินยอมให้ชาวต่างชาติสามารถลงทุนเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ในธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งได้รับความเสียหายจากวิกฤตเศรษฐกิจ ปัจจุบันระบบธนาคารพาณิชย์ไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะธนาคารขนาดเล็กที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ และมีอำนาจบริหารงานของธนาคาร เช่น ธนาคารเอเซีย ธนาคารยูโอบีรีตตินสัน ธนาคารแสตนดาร์ดชาเตอร์นครธน ธนาคารดีบีเอสไทย ทุน และมีธนาคารที่ได้ควบรวมกันในปี 2545 ก็คือ ธนาคารศรีนคร ได้ควบรวมกับธนาคารนครหลวงไทย โดยใช้ชื่อธนาคารนครหลวงไทย และ 3 ธนาคารได้เป็นธนาคารของรัฐกล่าวคือ ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่คือกระทรวงการคลัง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ และมีธนาคารที่เปิดดำเนินการใหม่ในปี 2545 คือธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) เปิดดำเนินการ 22 เมษายน 2545 ผลจากการวิเคราะห์นี้จะสามารถบอกให้ทราบถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานในปี 2545 ของแต่ละกลุ่มธนาคารพาณิชย์ว่าเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นข้างหน้าของระบบธนาคารพาณิชย์

สำหรับแนวโน้มในการวิเคราะห์ห้วงการเงินอัตราส่วนทางการเงินนั้นจะนำเอาอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนประเภทเดียวกันของแต่ละกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทำให้สามารถทราบได้ว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ใดมีจุดเด่นหรือจุดด้อยในด้านใด โดยใช้งบการเงินประจำปี 2545 ซึ่งผลการวิเคราะห์ทางด้านอัตราส่วนทางการเงินแต่ละประเภทนั้น เป็นดังนี้คือ

5.2.1 การวิเคราะห์ความคล่องตัวทางการเงิน (Liquidity Ratio)

จากการศึกษาพบว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราส่วนที่สูงสุด เท่ากับ 0.85984 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ที่เท่ากับ 0.77773 โดยที่ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีอัตราส่วนรองลงมาเท่ากับ 0.69776 และธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.47954 (ตารางที่ 5.3) ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะในปี 2545 ธนาคารขนาดใหญ่หลายธนาคารซึ่งผ่านวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 มาได้ ต่างพยายามรักษาสภาพคล่องของตนเองให้เพียงพอที่จะรองรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น ปัญหาจากการถูกเรียกถอนเงินเป็นจำนวนมาก เป็นต้น จากอัตราส่วน

สามารถบ่งชี้ได้ว่าในปี 2545 กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีการบริหารเงินทุนที่ดีและรอบคอบ โดยเฉพาะการบริหารหนี้สินระยะสั้นที่อาจถูกเรียกคืนได้ง่าย เช่น เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เงินกู้ยืมระยะสั้น หนี้ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี แต่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ก็มีการบริหารสภาพคล่องที่ดีคือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งปัจจุบันกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก กำลังเร่งการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อยู่ จึงอาจจะเป็นสาเหตุให้ตัวเลขการวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ ส่วนกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางที่มีอัตราส่วนที่ต่ำที่สุดในกลุ่มจะต้องพยายามเร่งขยายสินเชื่อ แก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) และเร่งขยายสินทรัพย์ระยะสั้น เช่น เงินสด เงินฝากที่สถาบันการเงินอื่น เพื่อทำให้อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้น การทำเช่นนี้ก็เพื่อมิให้ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางต้องพบกับวิกฤตการณ์ทางการเงินในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและผันผวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของไทยเป็นแบบเปิด การเปลี่ยนแปลงจากต่างประเทศจะมีผลสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศ การที่กลุ่มธนาคารมีสภาพคล่องระยะสั้นที่เพียงพอต่อปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จะทำให้ธนาคารมีเสถียรภาพในการดำเนินงาน

ตารางที่ 5.3 อัตราส่วนสินทรัพย์ระยะสั้นต่อหนี้สินระยะสั้นของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.85984
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.47954
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.69776
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.77773

ที่มา : จากการคำนวณ

5.2.2 การวิเคราะห์นโยบายในการลงทุน (Investment Policies)

อัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1) อัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 5.4 แสดงให้เห็นว่าในช่วงปี 2545 ที่ผ่านมา ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกกลุ่มมีการให้กู้ยืมที่น้อยกว่าเงินฝากที่รับมา เป็นเพราะวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี

เลขหมู่.....
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

332.1
844/0
c.4

2540 เกิดปัญหาหนี้เสีย (NPL) ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องเข้มงวดการให้กู้ยืมมากขึ้นมีการดำเนินกลยุทธ์ที่รัดกุม เป็นผลให้เงินให้กู้ยืมที่น้อยกว่าเงินฝาก จากตารางที่ 5.4 ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ มีการให้กู้ยืมเพียง 0.71 ของเงินฝากเท่านั้น ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีเงินฝากที่เกินความต้องการหรือระบบธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องที่ล้นระบบ จึงต้องนำเงินส่วนเกินไปลงทุนในหลักทรัพย์ ทั้งตราสารการเงิน และตราสารทุน ซึ่งเป็นผลทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการลดดอกเบี้ยเงินฝากอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม เพื่อกระตุ้นการลงทุนของประเทศด้วย กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก มีอัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝากที่สูงที่สุดในกลุ่มระบบธนาคารพาณิชย์ไทย คือ 0.85 ของเงินฝาก ซึ่งอธิบายได้ว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ชาวต่างชาติเข้ามาถือหุ้นเกิน 50% มีระบบการบริหารงานที่เริ่มเป็นมาตรฐานสากลกว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางที่เอกชนไทยและภาครัฐถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกลุ่มธนาคารขนาดเล็กส่วนใหญ่จะได้รับเทคโนโลยีมาจากผู้ถือหุ้นในประเทศแม่ และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก มีนโยบายเชิงรุก มีการคิดสินค้าทางการเงินมาให้บริการลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และขนาดกลางซึ่ง มีอัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝาก เท่ากับ 0.68 และ 0.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.4) ทำให้ทราบนโยบายการลงทุนในปัจจุบันได้ว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง จะต้องมีกลยุทธ์ในการหารายได้นอกจากดอกเบี้ยรับแล้ว ยังจะต้องเน้นกลยุทธ์การหารายได้จากค่าธรรมเนียม (Fee Base) หรือการให้บริการต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อแข่งขันกับธนาคารขนาดเล็กที่มีกลยุทธ์จากผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ

ตารางที่ 5.4 อัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.67804
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.77833
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.85322
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.70933

ที่มา : จากการคำนวณ

2) อัตราส่วนสินทรัพย์ที่หารายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น

ผลการศึกษาอัตราส่วนสินทรัพย์ที่หารายได้จากตารางที่ 5.5 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนสินทรัพย์ที่หารายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีสัดส่วนเท่ากับ 0.91 โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอื่น คือเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.87 และ 0.81 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.5) จากอัตราส่วนสินทรัพย์ที่หารายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งทุกกลุ่มมีอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง ทำให้อธิบายได้ว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการบริหารสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพกล่าวคือ สามารถนำสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 80 ของสินทรัพย์รวมที่มีอยู่ในกิจการของตนไปก่อให้เกิดรายได้เข้าสู่ธนาคาร ซึ่งเป็นหลักการบริหารเงินทุนหมุนเวียนที่ดีคือสินทรัพย์ของธนาคารถูกนำไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้มาก และไม่ปล่อยให้สินทรัพย์ทางการเงินไม่ก่อให้เกิดรายได้ อันจะก่อให้เกิดค่าเสียโอกาสนั่นเอง แต่กระนั้นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินนี้ก็ยังมีข้อจำกัด กล่าวคือเราไม่สามารถทราบรายละเอียดในข้อมูลของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้นั้น เช่น ประเภทของสินเชื่อหรือเงินให้กู้ยืม ซึ่งเป็นรายการที่มีนัยสำคัญของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ รายละเอียดการลงทุน หรือรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

ตารางที่ 5.5 อัตราส่วนสินทรัพย์ที่หารายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.92610
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.86810
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.80857
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.90503

ที่มา : จากการคำนวณ

5.2.3 การวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratio)

การวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้โดยใช้อัตราส่วนเงินฝากต่อเงินกองทุนเนื่องมาจากเมื่อพิจารณาโครงสร้างทางด้านหนี้สินงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยแล้ว เงินฝากเป็นหนี้สินที่มีสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับหนี้สินทั้งหมดของธนาคาร จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีสัดส่วนเงินฝากต่อเงินกองทุนที่สูงที่สุด เท่ากับ 13.35 กลุ่ม

ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่เท่ากับ 10.92 และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กเท่ากับ 7.52 โดยทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราส่วนเงินฝากต่อเงินกองทุนเท่ากับ 10.96 (ตารางที่ 5.6) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีความเสี่ยงทางการเงินสูงมาก เมื่อเทียบกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องมาจาก กลุ่มธนาคารขนาดกลาง (ประกอบด้วย ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไทยพาณิชย์) ในปี 2545 ธนาคารนครหลวงไทยได้ควบรวมกับธนาคารศรีนคร¹ ซึ่งทำให้เงินฝากของธนาคารศรีนครกลายเป็นของธนาคารนครหลวงไทยทำให้ปริมาณเงินฝากสูงขึ้น โดยที่ปริมาณเงินฝากของธนาคารทหารไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ไม่ได้ลดลง สำหรับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่ มีอัตราส่วนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อต่างชาติดำเนินการลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไทยแล้ว ได้มีการเพิ่มทุนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพื่อลดภาระในการจ่ายดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากเงิน ในปัจจุบันมีสภาพคล่องดีระบบสถาบันการเงินอยู่เป็นจำนวนมากทำให้ธนาคารพาณิชย์ต่างพยายามที่จะลดสัดส่วนเงินฝากลง เพื่อลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก และภาระในการเพิ่มเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ของทางการ ทำให้มีการลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฝากเงินถอนเงินไปลงทุนประเภทอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์

ตารางที่ 5.6 อัตราส่วนเงินฝากต่อเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	10.92150
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	13.35542
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	7.52360
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	10.96164

ที่มา : จากการคำนวณ

¹ ธนาคารศรีนครควบรวมกับธนาคารนครหลวงไทยเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2545

5.2.4 การวิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินกองทุน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินกองทุน โดยใช้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง² ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ได้ มีสัดส่วนความเสี่ยงของเงินกองทุนสูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดคือร้อยละ 8.5 ของสินทรัพย์เสี่ยง โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนสูงที่สุดคือร้อยละ 15.91 สูงกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่มีอัตราส่วนเพียงร้อยละ 12.66 และ 12.88 ตามลำดับ โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ขนาดกลางมีอัตราส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยที่เท่ากับร้อยละ 13.55 ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีอัตราส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย จากผลการศึกษาทำให้บ่งชี้ได้ว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีความแข็งแกร่งมากกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยกลุ่มอื่น สาเหตุเป็นเพราะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ประกอบด้วยธนาคารนครหลวงไทยและธนาคารไทยธนาคาร ซึ่งเป็นธนาคารที่ภาครัฐถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ ได้มีการเพิ่มทุนให้เพียงพออย่างต่อเนื่องจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ทำให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีความแข็งแกร่งมากกว่ากลุ่มธนาคารอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ต้องอาศัยการออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ (Slip/Cap) ทำให้ระดมทุนได้น้อยกว่า และทำให้เกิดปัญหาตามมาเช่นอัตราดอกเบี้ยของหุ้นกู้ด้อยสิทธิมีอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากในปัจจุบันอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยจ่ายที่สูงและเกิดปัญหาการหาเงินทุนมาชำระเมื่อหุ้นกู้ด้อยสิทธิถึงกำหนดระยะเวลา และเมื่อชำระหุ้นกู้ด้อยสิทธิจะทำให้เกิดปัญหาเงินกองทุนติดตามมา ส่วนกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่อาศัยเงินทุนจากประเทศแม่เป็นหลักในการเพิ่มเงินกองทุน เรื่องของความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ซึ่งทางการถือเป็นเรื่องที่ต้องติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดเพราะธุรกิจธนาคารเป็นธุรกิจที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือเป็นสำคัญ ดังนั้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย จำเป็นที่จะต้องรักษาสัดส่วนความเสี่ยงของเงินกองทุนเพื่อเป็นเครื่องวัดความมั่นคงของธนาคารให้ได้ตามมาตรฐานสากล ทำให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งรองรับการแข่งขันกับสถาบันการเงินต่างชาติที่เข้ามาแข่งขันในประเทศด้วย

² สินทรัพย์เสี่ยงหมายถึงสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่อการเสื่อมมูลค่าหรือเสี่ยงต่อการไม่ได้รับคืน โดยการคำนวณอัตราความเสี่ยงตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 5.7 อัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	12.66
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	15.91
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	12.88
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	13.55

ที่มา : จากการคำนวณ

5.2.5 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Profitability Ratio)

1) อัตราส่วนเปรียบเทียบงบกำไรขาดทุนกับสินทรัพย์

1.1) อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์

จากตารางที่ 5.8 แสดงให้เห็นว่าทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย มีอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีอัตราส่วนที่สูงที่สุดคือเท่ากับ 0.042 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางคือเท่ากับ 0.041 และ 0.037 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ที่ 0.041 จากอัตราส่วนที่จะได้จะสังเกตได้ว่าทุกกลุ่มธนาคารมีอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ที่ต่ำ คือมีรายได้ดอกเบี้ยไม่ถึง 5% ของสินทรัพย์ จึงสามารถที่จะคาดการณ์แนวโน้มของรายได้ธนาคารพาณิชย์ไทยในอนาคตได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยต้องมีการหารายได้จากแหล่งอื่นนอกจากดอกเบี้ยรับ เช่นการเน้นหารายได้จากค่าธรรมเนียม รายได้จากค่าปริวรรตเงินตราต่างประเทศ และรายได้อื่น ๆ ซึ่งต่อไปจะเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของรายได้ธนาคารพาณิชย์ และจะต้องทำควบคู่กับการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป เช่นการลดขนาดขององค์กร การปิดสาขาที่ไม่ทำกำไร การลดบุคลากรที่เกินความจำเป็น เป็นต้น ฉะนั้นกลยุทธ์ในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ นอกจากการปล่อยสินเชื่อเพื่อหารายได้จากดอกเบี้ยแล้ว ในอนาคตธนาคารพาณิชย์ จำเป็นที่จะต้องหากกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่จะเพิ่มรายได้จากทางอื่น เช่นการเพิ่มรายได้จากค่าธรรมเนียม ซึ่งจะส่งผลให้บริการบริการของธนาคารมีหลากหลายมากกว่าในปัจจุบัน และมีการแข่งขันในการให้บริการมากขึ้น

ตารางที่ 5.8 อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.04164
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.03688
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.04014
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.04058

ที่มา : จากการคำนวณ

2.2) อัตราส่วนรายจ่ายดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์

ผลการศึกษาอัตราส่วนรายจ่ายดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ เป็นการศึกษาถึงนโยบายการบริหารต้นทุนดอกเบี้ยของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย จากตารางที่ 5.9 แสดงให้เห็นว่าทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.022 โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนระบบธนาคารพาณิชย์ไทย คือเท่ากับ 0.025 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยมีอัตราส่วน 0.022 และ 0.020 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในปี 2545 ระบบธนาคารพาณิชย์ยังมีสภาพคล่องสั้นระบบอยู่มาก สภาพคล่องที่สั้นระบบธนาคารพาณิชย์อยู่นี้ก็คือเงินฝาก ซึ่งเป็นภาระของธนาคารที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ย ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงพยายามลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลง เพื่อให้ภาระต้นทุนในการจ่ายดอกเบี้ยลดลง อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้ฝากเงินนำเงินฝากของตนไปลงทุนในสินทรัพย์ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

ตารางที่ 5.9 อัตราส่วนรายจ่ายดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.02199
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.02481
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.02042
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.02241

ที่มา : จากการคำนวณ

1.3) อัตราส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์

อัตราส่วนกลุ่มนี้เป็นอัตราส่วนเกี่ยวกับรายได้อื่น นอกเหนือจากรายได้ดอกเบี้ยรับ เช่น ค่าธรรมเนียมและบริการ กำไรจากการปริวรรตเงินตรา และรายได้อื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์ไทย เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.10 พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์ที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ชาวต่างชาติถือหุ้นมากกว่า 50% มีอัตราส่วนสูงสุดในระบบธนาคารพาณิชย์ คือเท่ากับ 0.01099 และสูงกว่าอัตราส่วนทั้งระบบของธนาคารพาณิชย์ไทย คือเท่ากับ 0.010 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง คือเท่ากับ 0.010 และ 0.0096 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีการหารายได้ที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ซึ่งในปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มที่ต่ำลงทำให้ธนาคารพาณิชย์หลายธนาคารมีนโยบายหารายได้จากทางอื่น เพื่อมาชดเชยรายได้ดอกเบี้ยที่ต่ำลง ฉะนั้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางจะต้องพยายามวางนโยบายและคิดกลยุทธ์ในการเพิ่มรายได้อื่น ๆ เช่นรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการให้มากขึ้นเพื่อที่จะแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่ ที่มีเครื่องมือและประสบการณ์ที่มากกว่าได้

ตารางที่ 5.10 อัตราส่วนรายได้ที่มีโช้ดอกเบีย้ต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.01013
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.00960
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.01099
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.01010

ที่มา : จากการคำนวณ

เมื่อเราสังเกตจะพบว่าในปัจจุบันอัตราส่วนรายได้ที่มีโช้ดอกเบีย้ต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนรายได้ดอกเบีย้ต่อสินทรัพย์มีผลต่างที่ไม่มากนัก คือเมื่อเทียบอัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์ได้ทั้งระบบพบว่าห่างกันเพียง 0.03048 หรือห่างกันประมาณ 3% เท่านั้น จึงทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าในอนาคต รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ จะเป็นรายได้ที่มีส่วนสำคัญ เช่นเดียวกับรายได้ดอกเบีย้รับ เนื่องจากธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์มีมากขึ้น การให้สินเชื่อเพื่อคืดดอกเบีย้จากลูกหนี้จะเป็นหนึ่งในธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ โดยมีธุรกรรมอื่น ๆ ที่มีรายได้จากการคืดค่าธรรมเนียมและบริการมีความสำคัญมากขึ้น

1.4) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายที่มีโช้ดอกเบีย้ต่อสินทรัพย์

อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงการใช้จ่ายต้นทุนที่มีโช้ดอกเบีย้ของธนาคารพาณิชย์ไทย (เช่น ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าเสื่อมราคา ภาษี เป็นต้น) ต่อสินทรัพย์ที่ธนาคารมีอยู่ เมื่อพิจารณาตารางที่ 5.11 พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีอัตราส่วนที่สูงที่สุด เท่ากับ 0.025 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบที่เท่ากับ 0.019 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ซึ่งมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.0195 และ 0.0135 ตามลำดับ การที่อัตราส่วนของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอาจจะเป็นเพราะกลุ่มธนาคารขนาดเล็กเป็นธนาคารที่เครือข่ายสาขาที่น้อยทำให้การหารายได้จากลูกค้าจึงมีจำกัด ทำให้มีการไม่ประหยัดต่อขนาดเกิดขึ้นได้ โดยแนวโน้มในอนาคต กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยต่างพยายามลดขนาดขององค์กรลง โดยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป พยายามหารายได้จากทางอื่นนอกจากรายได้ดอกเบีย้รับ จึงทำให้ในอนาคตอัตราส่วนค่าใช้จ่ายที่มีโช้ดอกเบีย้ต่อสินทรัพย์จะมีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกับดอกเบีย้

ตารางที่ 5.11 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบียดต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.01954
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.01356
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.02485
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.01880

ที่มา : จากการคำนวณ

1.5) อัตราส่วนการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินทรัพย์

อัตราส่วนนี้แสดงถึงการตั้งสำรองของธนาคารพาณิชย์ หากธนาคารพาณิชย์ใดมีอัตราส่วนที่ต่ำย่อมแสดงถึงการบริหารการจัดการจัดสรรเงินให้กู้ยืมแก่ลูกหนี้ได้โดยไม่มีปัญหาด้านคุณภาพของสินเชื่อ จากผลการศึกษาในตารางที่ 5.12 พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราส่วนที่สูงที่สุดคือ 0.08919 โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีอัตราส่วนอยู่ที่ 0.04205 และ 0.04100 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ที่ให้ผลเสมือนว่าระบบธนาคารพาณิชย์มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ต่ำ แสดงให้เห็นว่าไม่มีปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แล้ว ที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า หลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 ธนาคารพาณิชย์ได้มีการตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ขึ้นมา และรัฐบาลก็ได้จัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย จำกัด (TAM) ซึ่งเป็นบริษัทที่รับโอนหนี้เสียมาจากธนาคารพาณิชย์ ผลจากการตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ขึ้นมา ทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในระบบธนาคารพาณิชย์ได้ลดลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ขนาดใหญ่ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ได้มีการโอนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมากไปที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย จำกัด เป็นผลทำให้อัตราส่วนการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินทรัพย์มีผลที่ต่ำลง แต่อย่างไรก็ดีเมื่อมองระบบสถาบันการเงินทั้งประเทศแล้ว หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของประเทศยังมีเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 5.12 อัตราส่วนการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.08919
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.04205
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.04100
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.07595

ที่มา : จากการคำนวณ

1.6). อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์

อัตราส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นอัตราส่วนที่นิยมใช้กันมาก เนื่องจากการสะดวกในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มธนาคาร จากตารางที่ 5.13 แสดงให้เห็นว่าในปี 2545 ทุกกลุ่มธนาคารมีอัตราส่วนที่ต่ำมาก ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้ว ทุกกลุ่มธนาคารมีผลตอบแทนสุทธิเมื่อเทียบกับสินทรัพย์แล้ว ไม่ถึง 1% ของสินทรัพย์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก วิกฤตการณ์ในปี 2540 เป็นต้นมา ทุกธนาคารประสบผลขาดทุนอย่างหนัก โดยการขาดทุนส่วนใหญ่เกิดจากมาตรการการกันสำรองของทางการ ทำให้ทุกธนาคารจำเป็นต้องเร่งหาเงินทุนมาเพิ่มเงินกองทุนของธนาคารให้ได้ตามมาตรฐานที่ทางการกำหนด มาตรการที่ออกมาทำให้หลายธนาคารต้องหาผู้ร่วมลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งมีบางธนาคารที่ชาวต่างชาติกลายเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ เช่น ธนาคารเอเชีย ธนาคารยูโอบีรัตนสิน ธนาคารดีบีเอสไทยท努 และธนาคารแอสเตนดาร์ดชาเตอร์นครธน โดยผลจากการศึกษาพบว่า ในปี 2545 ทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทย มีอัตราส่วนเท่ากับ 0.00191 โดยกลุ่มที่มีอัตราส่วนสูงที่สุดได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีอัตราส่วนเท่ากับ 0.00253 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.00229 โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ชาวต่างชาติถือหุ้นส่วนใหญ่(กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก) มีอัตราส่วนติดลบ เท่ากับ -0.00438 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กบางธนาคารยังมีภาระที่จะต้องกันเงินสำรองสำหรับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อยู่ จึงทำให้ผลการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กเกิดการขาดทุน ในปัจจุบันทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องทำการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหาร การตลาด และด้านเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในปัจจุบันกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะมีความได้เปรียบการแข่งขันในด้านวิธีการ

บริหารงาน เทคโนโลยี เพราะธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ถูกถือหุ้นโดยชาวต่างชาติที่มีอำนาจการบริหารงาน ทำให้มีการนำเทคโนโลยีและกลยุทธ์การบริหารจากต่างประเทศมาบริหารธนาคาร แต่ธนาคารขนาดใหญ่และขนาดกลางซึ่งถือหุ้นส่วนใหญ่โดยคนไทยและภาครัฐก็ยังมี ความได้เปรียบธนาคารขนาดเล็กอยู่ในด้านเครือข่ายสาขาที่มีมากกว่าวัฒนธรรมสังคม และการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ดีกว่า

ตารางที่ 5.13 อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.00253
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.00229
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	-0.00438
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.00191

ที่มา : จากการคำนวณ

2) อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้น

อัตราผลตอบแทนสุทธิจากส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอัตราส่วนหนึ่งที่ใช้วัดความสามารถในการหารายได้ แต่เป็นการวัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อให้เกิดรายได้สูงสุดต่อผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ โดยผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงผลตอบแทนต่อผู้ฝากเงินและผู้ถือหุ้น จากผลการศึกษาในตารางที่ 5.14 พบว่าในปี 2545 ผลการวิเคราะห์จะให้ผลในแนวเดียวกับการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อสินทรัพย์ คือในปี 2545 ทุกกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย ยังมีอัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิที่ต่ำ ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนที่สูงที่สุดคือเท่ากับ 0.03735 และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราส่วน เท่ากับ 0.03185 โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมีอัตราส่วนติดลบ คือเท่ากับ -0.04621 ซึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มธนาคารพาณิชย์เล็กบางธนาคารมีผลขาดทุน ทำให้ผลการดำเนินงานสุทธิของกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีผลขาดทุน การที่ธนาคารพาณิชย์ใดมีเงินกองทุนที่ต่ำ อีกทั้งผลการดำเนินงานยังขาดทุนหรือมีกำไรที่ต่ำ จะทำให้เจ้าของธนาคารพาณิชย์นั้นมีความเสี่ยงทางการเงินสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ภาวะการเงินมีความผันผวนอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ จำเป็นต้องเพิ่มเงินกองทุนตลอดเวลาเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเผชิญกับภาวะการณ์เงินที่

ผันผวนอย่างรุนแรงได้ในทุกระดับ เมื่อสังเกตผลการวิเคราะห์ที่ได้จากตารางจะพบว่า ในปี 2545 มีผลตอบแทนสุทธิต่อส่วนผู้ถือหุ้นที่ต่ำมาก นั้นจะแสดงให้เห็นถึงภาวะการเงินและการลงทุนในปัจจุบัน ที่ตกต่ำจากวิกฤตการณ์ทางการเงินปี 2540 ดังนั้น ภาครัฐจะต้องมีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยการใช้ นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง

ตารางที่ 5.14 อัตราส่วนผลตอบแทนสุทธิต่อเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.03185
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.03735
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	-0.04621
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.02485

ที่มา : จากการคำนวณ

3) อัตราส่วนความเสียหายเกี่ยวกับการให้กู้ยืม

อัตราส่วนทางการเงินนี้เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงการบริหารเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ธนาคารพาณิชย์ต่อเงินให้กู้ยืมที่ธนาคารปล่อยให้กู้กับลูกหนี้ ถ้าหากอัตราส่วนนี้สูงจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารเงินให้กู้ยืมของธนาคารต่ำ จากการวิเคราะห์อัตราส่วนความเสียหายเกี่ยวกับการให้กู้ยืมเงินพบว่าทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ได้ยังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงคือเท่ากับ 0.12682 โดยที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีอัตราส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และสูงกว่ากลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก คือเท่ากับ 0.15186 ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีหนี้เสีย (NPL) จากวิกฤตการณ์ทางการเงินเป็นจำนวนมาก และได้มีการทยอยกันสำรองตามเกณฑ์ที่ทางการกำหนด รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารขนาดเล็กและกลุ่มธนาคารขนาดกลางตามลำดับ ที่มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือกลุ่มธนาคารขนาดเล็กมีอัตราส่วนเท่ากับ 0.06740 และกลุ่มธนาคารขนาดกลางมีอัตราส่วน เท่ากับ 0.06601 (ตารางที่ 5.15) ปัจจุบันแนวโน้มอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม จะมีแนวโน้มที่ต่ำลง เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ พยายามปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อลดยอดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของแต่ละธนาคารลง อีกทั้งทุกธนาคารมีการปรับเปลี่ยนวิธีการให้สินเชื่อ เพื่อป้องกันการเกิดหนี้เสียในภายหลัง ซึ่งทุกธนาคารจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อที่ต่างจากเมื่อ

ก่อนคือในปัจจุบันจะมองถึงศักยภาพหรือความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสำคัญ ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนที่จะมองหลักประกันที่ใช้ค้ำประกันหนี้เป็นอันดับแรก ทำให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมีการปรับตัวขนานใหญ่เพื่อก้าวเข้าสู่การบริหารธนาคารที่เป็นสากลมากขึ้น

ตารางที่ 5.15 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	0.15186
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	0.06601
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	0.06740
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	0.12682

ที่มา : จากการคำนวณ

4) อัตราส่วนวัดผลงานของพนักงาน

ในการศึกษาถึงอัตราส่วนวัดผลงานของพนักงาน จะศึกษา จากอัตราส่วนสินทรัพย์ต่อจำนวนพนักงานในตารางที่ 5.16 ถ้าหากกลุ่มธนาคารพาณิชย์ใดมีสัดส่วนที่สูงก็หมายความว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์นั้นมีพนักงานที่มีคุณภาพและมีความสามารถ ซึ่งผลของการวิเคราะห์ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีอัตราส่วนที่สูงที่สุดคือเท่ากับ 79.66824 รองลงมาได้แก่กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก โดยมีอัตราส่วนเท่ากับ 68.87879 และ 53.32134 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มธนาคารขนาดกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ภาครัฐถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ ได้รับการเพิ่มทุนจากรัฐและได้มีการโอนหนี้เสียไปที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ ทำให้สินทรัพย์ที่เหลือส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ที่ดีมีคุณภาพประกอบกับการลดอัตราค่าจ้างอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางมีสัดส่วนที่สูง ส่วนกลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ก็มีการปรับเปลี่ยนจำนวนพนักงานในองค์กร โดยจะลดจำนวนของพนักงานลง เพื่อลดค่าใช้จ่ายขององค์กร และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้มากที่สุด ส่วนกลุ่มธนาคารขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ชาวต่างชาติถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ ในปี 2545 กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจะต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารเป็นธนาคารเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งในอนาคตกลุ่มธนาคารขนาดเล็กจะเป็นธนาคารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากผู้บริหารเป็นกลุ่มธนาคารต่างชาติที่มีประสบการณ์ และมีเทคโนโลยีทางการธนาคารที่สูงกว่า

ธนาคารในประเทศ ทำให้กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และกลุ่มธนาคารขนาดกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธนาคารที่ผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นคนไทย และภาครัฐ จะต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานและหามาตรการเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดและการดำเนินธุรกิจการเงินของตน เพื่อยังคงสามารถเป็นผู้นำตลาดได้

ตารางที่ 5.16 อัตราส่วนสินทรัพย์ต่อจำนวนพนักงาน

ธนาคารพาณิชย์	อัตราส่วน
ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	68.87879
ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง	79.66824
ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก	53.32134
ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ	69.67069

ที่มา จากการคำนวณ